

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 502/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Soňa Tóthová, advokátska kancelária, s. r. o., Šafárikovo námestie 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka JUDr. Soňa Tóthová, proti postupu Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 11Ncp/3/2023 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Nc/3/2023 z 13. júla 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **prijíma** na ďalšie konanie v celom rozsahu.
2. **O d k l a d á** právoplatnosť uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Nc/3/2023 z 13. júla 2023 do právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11Ncp/3/2023 (ďalej aj „namietané konanie“ alebo „konanie o námietke“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5Nc/3/2023 z 13. júla 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej označených práv postupom krajského súdu i napadnutým uznesením najvyššieho súdu, toto napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Okrem priznania náhrady trov konania sťažovateľka žiada priznanie primeraného finančného zadostučinenia 5 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že na krajskom súde je vedené pod sp. zn. 11CoP/51/2023 konanie o úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu, v ktorom sťažovateľka

vystupuje ako účastníčka – matka maloletej. Otec maloletej [REDAKOVANÉ] je sudcom vo veci konajúceho krajského súdu. Podľa vyjadrenia sťažovateľky dôvodom rozvodu manželstva je, že otec maloletej s kolegyňou toho istého krajského súdu nadviazal mimomanželský vzťah.

3. Vec bola pôvodne vedená na Krajskom súde v Bratislave, ktorý ju podľa § 3 ods. 5 písm. b) Civilného mimosporového poriadku postúpil krajskému súdu. Krajský súd s postúpením nesúhlasil a vec predložil na rozhodnutie najvyššiemu súdu. Najvyšší súd uznesením č. k. 4Ndc/12/2023 z 25. júla 2023 rozhodol o tom, že príslušným na prejednanie veci je Krajský súd v Trnave.

4. Sťažovateľka podala námietku zaujatosti proti všetkým sudcom krajského súdu vrátane sudcov vec prejednávajúceho senátu 11CoP, v ktorej žiadala vylúčenie všetkých sudcov krajského súdu a prikázanie veci inému súdu toho istého stupňa práve z dôvodu, že otec maloletej je sudcom krajského súdu a jeho súčasná partnerka je tiež na krajskom súde zamestnaná.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že sudcovia krajského súdu Mgr. Fedor Benka, JUDr. Silvia Hýbelová, Mgr. Katarína Arnouldová nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci v konaní vedenom na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 11CoP/51/2023 (vec bývalého Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 59P/138/2021).

6. Sťažovateľka napadnuté uznesenie namieta v niekoľkých rovinách. Predovšetkým namieta spôsob, akým sa najvyšší súd vysporiadal s jej námietkou zaujatosti, a to najmä s jednotlivými vyjadreniami členov senátu 11CoP, kde minimálne jeden z nich uviedol, že má s otcom maloletej priateľský vzťah a všetci uviedli, že napriek ich pocitu osobnej nezaujatosti sa sťažovateľke ako matke maloletej môžu javiť ako zaujatí.

7. Sťažovateľka zároveň namietala, že najvyšší súd sa nevysporiadal s jej námietkou zaujatosti v celej jej šírke, pretože namietala zaujatosť všetkých sudcov krajského súdu, nielen členov senátu 11CoP. Okrem toho namietala, že súčasná partnerka otca maloletej, ktorá rovnako pracuje na krajskom súde a je v kolegiálnom vzťahu so sudcami súdu, môže mať osobný záujem na veci, keďže ide o úpravu výživného.

8. Najvyšší súd sa vôbec nezaoberal námietkou zaujatosti z pohľadu teórie zdania a nevysporiadal sa s tým, či neexistuje pochybnosť o nestrannosti sudcov krajského súdu.

9. Vo vzťahu k namietanému postupu sťažovateľka kritizovala krajský súd, ktorý porušil princíp jednoinštančnosti konania o námietke, pokiaľ [REDAKOVANÉ] umožnil oboznámiť sa s podanou námietkou zaujatosti a vyjadriť sa k nej. Toto pochybenie krajského súdu nevyhodnotil ako vadu konania ani najvyšší súd. Okrem toho v rámci konania o určenie príslušnosti sa [REDAKOVANÉ] mal ešte pred postúpením Krajskému súdu v Bratislave možnosť vyjadriť k tejto otázke na rozdiel od sťažovateľky, ktorá takú možnosť nedostala.

10. Napokon sťažovateľka namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia, ktoré považuje za formálne, nekoherentné, zmätočné a strohé, čo v konečnom dôsledku spôsobuje jeho nezákonnosť a arbitrárnosť.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a ods. 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Ústavný súd zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých bude potrebné posúdiť v konaní vo veci samej, a preto ústavnú sťažnosť v celom rozsahu prijal na ďalšie konanie – výrok 1 (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

13. V ďalšom konaní bude ústavný súd skúmať ústavnoprávnú udržateľnosť napadnutého uznesenia, ako aj to, či vo veci sťažovateľky nedošlo k takej interpretácii vo veci aplikovaných právnych noriem, ktorá by znamenala porušenie jej práv. V konaní o prijatej ústavnej sťažnosti ústavný súd následne rozhodne aj o ďalších požiadavkách sťažovateľky uplatnených v petite ústavnej sťažnosti.

III.

Odklad právoplatnosti

14. Sťažovateľka v závere ústavnej sťažnosti navrhla odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Tento návrh odôvodnila tým, že okamžitým výkonom napadnutého uznesenia, t. j. konaním a rozhodovaním nezákonných sudcov krajského súdu, by mohol nastať nezvratný stav, ktorým by bolo sťažené jej postavenie a ktorým by sa prehlboval stav jej právnej neistoty a protiprávnosti.

15. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

16. Podľa § 232 ods. 1 Civilného sporového poriadku vykonateľnosť je vlastnosť súdneho rozhodnutia ukladajúceho povinnosť plniť, ktorá spočíva v možnosti jeho priamej a bezprostrednej vynútiteľnosti zákonnými prostriedkami. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu možno uviesť, že nedisponuje vlastnosťou vykonateľnosti, pretože ním nie je uložená povinnosť plniť. Za týchto okolností pre dosiahnutie účelu § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd dospel k názoru o potrebe extenzívneho výkladu pojmu „odklad vykonateľnosti právoplatného rozhodnutia“, t. j. ako odloženia uplatňovania právnych účinkov napadnutého právoplatného rozhodnutia aj v prípade, keď toto rozhodnutie nie je vykonateľné v civilnoprocesnom zmysle (pozri tiež uznesenie o prijatí II. ÚS 203/2021, podobne aj II. ÚS 350/2021, uznesenie o prijatí II. ÚS 453/2023). Takémuto výkladu svedčí aj časť textu

§ 129 za čiarkou („ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia...“ – teda nie nevyhnutne jeho núteným výkonom – „... hrozila závažná ujma...“).

17. Ústavný súd po posúdení procesnej situácie v predmetnej veci a dôvodov, ktorými sťažovateľka odôvodnila návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia, konštatuje, že návrhu na odloženie vykonateľnosti/právoplatnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je potrebné vyhovieť (výrok 2). Ústavný súd prihliadol aj na dôvody uvedené sťažovateľkou a s nimi spojenú hrozbu závažnej ujmy. Súčasne ústavný súd neidentifikoval žiaden verejný záujem, ktorý by mohol byť v dôsledku odkladu právoplatnosti napadnutého uznesenia ohrozený.

18. Ústavný súd súčasne poukazuje na to, že odloženie právoplatnosti napadnutého uznesenia možno charakterizovať ako rozhodnutie dočasné a predbežné a vyhovením alebo nevyhovením takémuto návrhu ústavný súd nijako neprejudikuje konečné rozhodnutie o ústavnej sťažnosti (I. ÚS 30/09, I. ÚS 394/2020, I. ÚS 280/2021).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu